

L'Aprenentatge Servei, una proposta per l'educació pel desenvolupament en els districtes de la ciutat de Barcelona (2017-2018)

Objectiu general

Incorporar i facilitar la implementació i sostenibilitat de la metodologia de l'aprenentatge servei en l'acció educativa de les entitats i associacions de solidaritat i cooperació internacional dels districtes de Barcelona.

Justificació

Aquesta proposta de treball respon a l'interès del Programa Barcelona Solidària de la Direcció de Relacions Internacionals i Cooperació de l'Ajuntament de Barcelona per treballar en col·laboració amb el Centre Promotor d'Aprenentatge Servei la continuïtat de l'impuls i la implementació de projectes d'aprenentatge servei en les entitats dels districtes de la ciutat.

L'aprenentatge servei és una proposta educativa que combina processos d'aprenentatge i de servei a la comunitat en un sol projecte ben articulat en el qual els participants es formen tot treballant sobre necessitats reals de l'entorn amb l'objectiu de millorar-lo. L'aprenentatge servei introdueix elements per treballar la cohesió social, la participació ciutadana i el treball de necessitats reals en la mesura que vincula en un sol projecte la identificació de necessitats socials concretes i les oportunitats i els mitjans per resoldre-les tot aprenent. Dóna l'oportunitat de posar en joc espais i dispositius de coordinació per acompanyar tot el procés, per trobar el partenariat adient, i per aconseguir el suport i el reconeixement social i institucional necessaris.

Sens dubte, és una metodologia que crea humanitat perquè promou experiències d'altruisme, ajuda mútua i solidaritat; construeix comunitat tot afavorint el treball en equip, la cooperació entre institucions i la contribució al bé comú; i forma ciutadans oberts, ja que facilita la participació activa, la reflexió crítica i la implicació en accions locals amb sentit global.

L'aprenentatge servei convida a donar un pas més en l'ideal de la ciutat educadora. Es tracta de bastir una organització en xarxa que mobilitzi i vinculi centres educatius oberts a la comunitat, entitats socials que demanen ajuda als joves i al mateix temps contribueixen a millorar la seva formació. I, finalment, tenir en compte les administracions que col·laboren per consolidar una oferta d'aprenentatges servei cada dia més àmplia, més arrelada als barris i més compromesa. Tot plegat en l'horitzó de fer de les nostres ciutats, de Barcelona, un espai on conviure i on viure experiències de solidaritat.

A més, l'aprenentatge servei possibilita a les entitats d'educació per a la justícia global un nou enfocament a les tasques de sensibilització i formació que els són pròpies i de les quals tenen experiència. A través dels projectes d'aprenentatge servei les entitats dissenyen projectes més pràctics i significatius de cara als participants i que alhora permeten donar continuïtat als continguts de l'educació per a la justícia global a través de la integració curricular en els centres.

En aquest sentit, l'aprenentatge servei permet a les entitats de cooperació que treballen l'educació pel desenvolupament donar a conèixer les situacions d'injustícia social per les quals treballen, ajudar a comprendre les causes que originen aquestes necessitats i afavorir una mirada alhora global i local sobre elles. A través dels projectes d'aprenentatge servei les entitats es donen a conèixer i la seva tasca es difon entre les persones participants, els centres i l'entorn. D'aquesta manera també ajuden a fer visible el món de les entitats com a resposta a les situacions de desigualtat social i/o vulneració de drets.

Donat que l'aprenentatge servei és una proposta que s'arrela al territori, al barri, al llarg del curs passat vam treballar per seguir ajudant les entitats més petites a incorporar aquesta estratègia com a manera d'adreçar-se als centres educatius que tenen a la vora.

Al llarg del 2016 es va treballar per l'impuls de l'APS en els districtes de Sarrià Sant Gervasi, Sant Andreu i Horta Guinardó. Amb l'experiència del curs passat hem pogut extreure alguns aprenentatges significatius i s'ha fet present la importància dels referents tècnics de cooperació per fer el seguiment a les entitats. També destaquem la importància de la formació dels tècnics perquè es sentin capaços d'assessorar les entitats i els seus projectes.

Per a les entitats amb les que s'ha treballat, l'acompanyament ha suposat repensar les seves pràctiques habituals des d'una perspectiva més transformadora i afegir una mirada local a les seves propostes. També ha suposat una nova manera de contactar i treballar amb el món educatiu de la ciutat.

Les entitats de districte han valorat molt positivament l'acompanyament a mida que se'ls ha fet perquè s'adapta al seu ritme i a les seves possibilitats d'acció.

Al llarg de l'any s'ha desenvolupat les següents tasques d'assessorament:

- Formació en APS als tècnics i a les entitats: conjuntament i de manera coordinada amb el Consorci. Es considera que les entitats requereixen una formació i un acompanyament més individualitzat, amb un ritme més realista a la seva capacitat d'operativa. Alhora, considerem important formar en APS als tècnics, amb la intenció que la nostra intervenció en el districte sigui de durada limitada.

- Treball amb els tècnics un pla d'extensió en el seu districte (traspàs i apoderament): els tècnics de districte s'han d'anar formant i apoderant per assegurar la continuïtat dels projectes un cop acabat l'acompanyament. A més són persones amb un bon coneixement del districte i de les entitats i sovint tenen els canals i els espais per trobar-se amb les entitats.
- Assessorament individual a les entitats: un acompanyament a mida per ajudar a concretar i desenvolupar els projectes d'aprenentatge servei.
- Treball sobre les possibles ajudes econòmiques en el districte.
- Participació en sessions seminari entitats del districte
- Participació en sessions seminaris i tècnics ciutat (districtes que estiguin en actiu)

Pla i fases de treball

Continuar dissenyant i duent a terme el treball amb el districte de manera coordinada.

Donades les característiques de les entitats, i amb l'experiència de l'any passat, es considera necessari que hi hagi una persona referent i dinamitzadora per al districte. Aquesta persona haurà d'acompanyar les entitats, ajudar-les a dissenyar i elaborar la seva proposta, treballar el parteneriat amb el centre educatiu (formal i no formal), acompanyar-les amb la reflexió i la millora del procés. A més, es considera imprescindible una persona experta que coordini els districtes i assessori, en cas que sigui necessari, als dinamitzadors del districte.

La persona dinamitzadora ha de:

- Treballar sempre amb una mirada amplia: des de cooperació cap a les altres àrees de l'ajuntament; des de districte cap a la ciutat
- Treballar en paral·lel amb els tècnics i amb els polítics
- Aprofitar, sempre que sigui possible, espais, estructures o propostes que ja existeixin per incorporar l'APS.

El treball d'aquesta persona es concretarà en dues fases:

Fase 1: Seguiment i implementació de projectes

Al començament del 2017, les entitats i els centres educatius ja tindran el projecte dissenyat i previst per implementar de manera que necessitaran un acompanyament individual per a la implementació del projecte.

En aquesta fase, també caldrà avaluar els processos i els projectes per aprendre i prendre decisions per a la millora. De la mateixa manera, caldrà seguir treballant per compartir els processos, tant amb tècnics com amb les altres entitats.

Al final del procés d'implementació es preveu una trobada conjunta d'intercanvi dels diferents districtes participants. Al llarg de tot el procés s'establirà coordinació i contacte amb el seminari d'entitats que s'està duent a terme aquests dos darrers cursos.

Fase 2: Apoderament de l'APS i ampliació

Al llarg d'aquest any es treballarà per l'apoderament de l'APS en els districtes. La idea és que poc a poc els districtes es facin seu el projecte i pugui anar deslligant de la figura de la persona referent en APS. Per tal de dur a terme aquesta tasca caldrà treballar a nivell tècnic i a nivell polític en els districtes. També caldrà sistematitzar estratègies d'impuls en el districte i aprenentatges perquè els districtes es facin seu el treball.

En la mateixa línia considerem que caldrà treballar de manera interdisciplinària i transversal amb altres àrees de l'Ajuntament que tinguin interès per participar en la proposta.

Pressupost

Contractació de la coordinadora de districtes.....	22.060,00 euros
20 hores setmanals*12 mesos	
Disseny i coordinació general de la proposta.....	2500,00 euros
	
	17.360,00+IVA
	Districtes 2400,00*3+ IVA
	Total 24.560,00 euros + IVA